

SODBA SODIŠČA (prvi senat)

z dne 15. junija 2006*

V zadevi C-255/04,

zaradi tožbe zaradi neizpolnitve obveznosti na podlagi člena 226 ES, vložene 14. junija 2004,

Komisija Evropskih skupnosti, ki jo zastopata A.-M. Rouchaud-Joët in E. Traversa, zastopnika, z naslovom za vročanje v Luxembourg,

tožeča stranka,

proti

Francoski republiki, ki jo zastopata G. de Bergues in A. Hare, zastopnika,

tožena stranka,

* Jezik postopka: francoščina.

KOMISIJA PROTI FRANCIJI
SODIŠČE (prvi senat),

v sestavi P. Jann (poročevalec), predsednik senata, N. Colneric, sodnica,
M. J. N. Cunha Rodrigues, M. Ilešič in E. Levits, sodniki,

generalni pravobranilec: M. Poiares Maduro,
sodni tajnik: R. Grass,

na podlagi pisnega postopka,

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalnega pravobranilca, da bo v zadevi
razsojeno brez sklepnih predlogov,

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Komisija Evropskih skupnosti s tožbo Sodišču predlaga, naj ugotovi, da Francoska republika:
 - s tem, da izdajo dovoljenja agenciji za iskanje angažmajev umetnikom, ki ima sedež v drugi državi članici, podreja merilu interesa dejavnosti agencije glede na potrebe po angažiranju umetnikov,

- s tem, da je predpisala domnevo zaposlenosti za umetnika, ki je ponudnik storitev s sedežem v državi članici izvora, v kateri običajno ponuja enake storitve,

ni izpolnila obveznosti iz členov 43 ES in 49 ES.

Pravni okvir

Skupnostna ureditev

- ² V obravnavani zadevi se poleg vprašanja o uporabi člena 49 ES postavljajo vprašanja o ureditvi Skupnosti glede socialne varnosti.
- ³ Člen 4(1) Uredbe Sveta (EGS) št. 1408/71 z dne 14. junija 1971 o uporabi sistemov socialne varnosti za zaposlene osebe, samozaposlene osebe in njihove družinske člane, ki se gibljejo v Skupnosti, kot je bila spremenjena in posodobljena z Uredbo Sveta (ES) št. 118/97 z dne 2. decembra 1996 (UL 1997, L 28, str. 1), kot je bila spre-

menjena z Uredbo Sveta (ES) št. 1606/98 z dne 29. junija 1998 (UL L 209, str. 1, v nadaljevanju: Uredba št. 1408/71), določa:

„Ta uredba se uporablja za vso zakonodajo v zvezi z naslednjimi področji socialne varnosti:

- a) dajatve za bolezen in materinstvo;
- b) invalidske dajatve, vključno s tistimi, ki so namenjene vzdrževanju ali izboljševanju možnosti pridobivanja zaslužka;
- c) dajatve za starost;
- d) dajatve za preživele osebe;
- e) dajatve za nesreče pri delu in poklicne bolezni;
- f) pomoči ob smrti;
- g) dajatve za brezposelnost;
- h) družinske dajatve“.

4 Člen 13(1) te uredbe določa:

„[...] za osebe, za katere velja ta uredba, [se] uporablja zakonodaja samo ene države članice. Zakonodaja, ki se uporabi, se določi v skladu z določbami tega naslova.“

5 Na podlagi člena 14a, točka 1(a) Uredbe št. 1408/71 „za osebo, ki je samozaposlena na ozemlju države članice in opravlja delo na ozemlju druge države članice, še naprej velja zakonodaja prve države članice, če predvideno trajanje tega dela ne presega 12 mesecev“.

Nacionalna ureditev

6 V tej zadevi obravnavana francoska ureditev po eni strani zadeva dejavnost iskanja angažmajev za umetnike in po drugi strani dejavnost umetnika.

Francoska ureditev dejavnosti iskanja angažmajev za umetnike

– Podrejanje izdaje dovoljenja potrebam trga

7 Člen L. 762-3 delovnega zakonika (zakon št. 73-4 z dne 2. januarja 1973 (Uradni list Francoske republike z dne 3. januarja 1973, str. 52)), v različici, ki se je uporabljala ob izteku roka, določenega v obrazloženem mnenju, določa:

„Z dekretom Conseil d'État se določijo pogoji za izdajo, podaljšanje in odvzem dovoljenja zastopniku umetnikov.

Ti pogoji so vezani na ravnanje zastopnika umetnikov, njegove načine opravljanja dejavnosti in merilo interesa dejavnosti glede na potrebe po angažiranju nastopajočih umetnikov.“

- 8 V ta namen člen R. 762-6 delovnega zakonika v različici, ki se je uporabljala ob izteku roka, določenega v obrazloženem mnenju, določa, da „se vsi dokumenti in podatki o osebnosti, ravnanju in poklicnih dejavnostih zainteresiranih, o posebnih okoliščinah, v katerih bodo opravljali ali so opravljali dejavnost zastopanja umetnikov, in o potrebah po angažiranju nastopajočih umetnikov, predložijo članom komisije [posvetovalna komisija, ustanovljena pri ministrstvu, pristojnem za delo, na podlagi člena R. 762-3 delovnega zakonika], ki morajo spoštovati zaupnost podatkov, s katerimi se seznanijo“.
- 9 Člen L. 762-3 delovnega zakonika je bil medtem spremenjen z zakonom št. 2005-32 z dne 18. januarja 2005 o programiranju za socialno kohezijo (Uradni list Francoske republike z dne 19. januarja 2005, str. 864) in ne omenja več potreb trga.

– Zahteva po poslovanju prek francoskega zastopnika umetnikov

- 10 Na podlagi člena L. 762-9 delovnega zakonika, v različici, ki se je uporabljala ob izteku roka, določenega v obrazloženem mnenju, „tuji zastopniki umetnikov ne smejo angažirati nastopajočih umetnikov v Franciji, ne da bi poslovali prek francoskega zastopnika umetnikov, razen v primeru dogovora o vzajemnosti med Francijo in njihovo državo“.

- 11 Ta določba je bila spremenjena s sklepom št. 2001-177 z dne 22. februarja 2001, sprejetim za uporabo členov 43 in 49 Pogodbe o ustanovitvi Evropske Skupnosti pri poklicu zastopnika umetnikov (Uradni list Francoske republike z dne 24. februarja 2001, str. 3024). Od te spremembe zastopniki umetnikov, ki imajo sedež v drugi državi članici, niso več dolžni poslovati prek francoskega zastopnika umetnikov, ampak morajo v določenih primerih le pridobiti dovoljenje.

– Zahteva po pridobitvi dovoljenja

- 12 Od izdaje sklepa št. 2001-177 člen L. 762-9 delovnega zakonika določa, da „lahko zastopniki umetnikov [...], ki imajo sedež v državi članici Evropske skupnosti ali državi pristopnici k Sporazumu o evropskem gospodarskem prostoru, opravljajo dejavnost v Franciji, če pridobijo dovoljenje pod pogoji, določenimi v členu L. 762-3, ali če predložijo dovoljenje iz ene od teh držav, ki je bilo izdano pod primerljivimi pogoji“.

– Zahteva po poslovalnici v Franciji

- 13 Člen R. 762-12 delovnega zakonika, v različici, ki se je uporabljala ob izteku roka, določenega v obrazloženem mnenju, določa:

„Umetnik dovoljenja mora v roku enega meseca o vsakem angažmaju stranke agencije za umetnike obvestiti departmajskega direktorja za delo in delovno silo v departmaju, v katerem ima agencija sedež [...]“.

- 14 Člen R. 762-13 istega zakonika, v različici, ki se je uporabljala ob izteku roka, določena v obrazloženem mnenju, določa:

„Vsaka umetniška agencija mora departmajski direkciji za delo in delovno silo v departmaju, v katerem ima agencija sedež, vsak mesec dostaviti statistične podatke o izvedenih angažmajih. [...]

[...]“.

- 15 Od izdaje dekreta št. 2004-206 z dne 8. marca 2004 o opravljanju dejavnosti zastopanja umetnikov s strani državljanov držav članic Evropske skupnosti ali države pristopnice k Sporazumu o evropskem gospodarskem prostoru, ki je spremenil delovni zakonik (drugi del: dekreti Conseil d'État) (Uradni list Francoske republike z dne 10. marca 2004, str. 4685), člena R. 762-15 in R. 762-17 določata samo še, da mora biti v zahtevkih zastopnika umetnikov iz druge države članice naveden „morebitni kraj, v katerem namerava zastopnik umetnikov v Franciji odpreti pomožne pisarne ali podružnice“.

Francoska ureditev dejavnosti umetnika

- 16 Člen L. 762-1 delovnega zakonika, v različici, ki se je uporabljala ob izteku roka, določenega v obrazloženem mnenju, predpisuje domnevo zaposlenosti. Ta člen določa:

„Vsaka pogodba, s katero si fizična ali pravna oseba proti plačilu zagotovi sodelovanje nastopajočega umetnika s predstavo, se šteje za pogodbo o zaposlitvi, če ta umetnik

dejavnosti, ki je predmet te pogodbe, ne izvaja v okoliščinah, ki zahtevajo njegov vpis v trgovinski register.

Ta domneva velja ne glede na način in znesek plačila ali ime, ki sta ga stranki dali pogodbi. Ne more je ovreči niti dokaz, da umetnik ohranja svobodo izražanja umetnosti, da je lastnik vsega ali dela uporabljenega materiala, ali da sam zaposluje enega ali več pomočnikov, kadar v predstavi osebno nastopa.

[...]

Dejansko stanje in predhodni postopek

- ¹⁷ Potem ko je Komisija Francosko republiko pozvala k predložitvi pripomb, je 26. januarja 2000 nanjo naslovila obrazloženo mnenje, v katerem je poudarila, da kaže, da so določeni vidiki nacionalne ureditve dejavnosti iskanja angažmajev umetnikom in dejavnosti umetnikov nezdržljivi s členoma 43 in 49 ES. Zato je to državo članico pozvala, naj izpolni svoje obveznosti iz Pogodbe ES v roku dveh mesecev od prejema tega obrazloženega mnenja. Ker Komisija ni bila zadovoljna z odgovorom francoskih organov v dopisu z dne 28. aprila 2000 in pojasnili z dni 29. decembra 2000, 13. marca 2002, 20. februarja in 4. septembra 2003, se je odločila, da vloži to tožbo.

Tožba

- 18 Komisija med razlogi tožbe navaja dva očitka v zvezi s francosko ureditvijo dejavnosti iskanja angažmajev za umetnike in dejavnosti umetnikov, od katerih je prvi razdeljen na štiri dele.
- 19 Štirje deli prvega očitka so:
- s členoma 43 ES in 49 ES je nezdružljiva francoska ureditev, veljavna ob izteku roka, določenega v obrazloženem mnenju, ki določa, da morajo zastopniki za iskanje angažmajev za umetnike, ki imajo sedež v drugi državi članici, poslovati prek francoskega zastopnika;
 - s členom 49 ES je nezdružljiva francoska ureditev, veljavna ob izteku roka, določenega v obrazloženem mnenju, ki določa, da morajo zastopniki za iskanje angažmajev za umetnike, ki imajo sedež v drugi državi članici, imeti glavni sedež ali poslovalnico tudi v Franciji;
 - s členom 49 ES je nezdružljiva francoska ureditev, sprejeta po izteku roka, določenega v obrazloženem mnenju, ki določa, da morajo zastopniki za iskanje angažmajev za umetnike, ki imajo sedež v drugi državi članici, v določenih primerih pridobiti dovoljenje od francoskih organov, ne da bi se upoštevala dokazila in jamstva, ki so že bila predložena v državi članici izvora, in

– s členom 49 ES je nezdržljiva francoska ureditev, veljavna ob izteku roka, določenega v obrazloženem mnenju, ki izdajo dovoljenja zastopnikom za iskanje angažmajev za umetnike, ki imajo sedež v drugi državi članici, podreja potrebam po angažiranju umetnikov.

20 Drugi očitke se nanaša na to, da je s členom 49 ES nezdržljiva francoska ureditev, veljavna ob izteku roka, določenega v obrazloženem mnenju, ki določa, da vsaka pogodba, s katero si fizična ali pravna oseba proti plačilu zagotovi sodelovanje nastopajočega umetnika s predstavo, šteje za pogodbo o zaposlitvi, zato ker se ta ureditev uporablja za nastopajoče umetnike ponudnike storitev iz drugih držav članic (v nadaljevanju: obravnavana domneva zaposlenosti).

21 Med pisnim postopkom je Komisija odstopila od prvega in drugega dela prvega očitka.

22 Ta tožba se torej omejuje na preučitev tretjega in četrtega dela prvega očitka ter drugega očitka glede na člen 49 ES.

Tretji del prvega očitka, ki se nanaša na zahtevo, da je treba v določenih primerih od francoskih organov pridobiti dovoljenje, ne da bi se upoštevala dokazila in jamstva, ki so bila predložena v državi članici izvora

23 Francoska vlada podaja ugovor nedopustnosti zaradi neskladja med tožbenimi razlogi in predlogi. Po njenem mnenju tretjega dela prvega očitka ni med tožbenimi predlogi.

- 24 Glede tega je treba spomniti, da mora Komisija na podlagi člena 21 Statuta Sodišča in člena 38(1)(c) Poslovnika med predlogi v tožbi, vloženi na podlagi člena 226 ES, natančno navesti očitke, o katerih naj se Sodišče izreče (glej v tem smislu sodbi z dne 13. decembra 1990 v zadevi Komisija proti Grčiji, C-347/88, Recueil, str. I-4747, točka 28, in z dne 31. marca 1992 v zadevi Komisija proti Danski, C-52/90, Recueil, str. I-2187, točka 17). Ti predlogi morajo biti izraženi nedvoumno, da se prepreči, da bi Sodišče odločilo *ultra petita* ali da o očitku ne bi odločilo (glej v tem smislu sodbi z dne 14. decembra 1962 v združenih zadevah Meroni proti Haute Autorité, 46/59 in 47/59, Recueil, str. 783, 801, in z dne 20. novembra 2003 v zadevi Komisija proti Franciji, C-296/01, Recueil, str. I-13909, točka 121).
- 25 Vendar je treba v tem primeru ugotoviti, da Komisija zadevnega očitka ni navedla med razlogi tožbe. Ker tega očitka ni med očitki, ki so predmet njenega zahtevka, ga je torej treba šteti za nedopustnega.
- 26 Glede na navedeno je tretji del prvega očitka nedopusten.

Četrty del prvega očitka, ki se nanaša na podrejanje izdaje dovoljenja potrebam trga

Trditve strank

- 27 Komisija poudarja, da nacionalna ureditev, ki podreja izdajo dovoljenja zastopnikom za iskanje angažmajev umetnikom, ki imajo sedež v drugi državi članici, potrebam po angažiranju umetnikov, protipravno ovira svobodo opravljanja storitev, določeno v členu 49 ES.

- 28 Francoska vlada priznava obstoj oviranja svobode opravljanja storitev zastopnikov umetnikov, ki imajo sedež v drugi državi članici, kar ji očita Komisija, vendar navaja, da je bila zadevna določba v tem času spremenjena z zakonom št. 2005-32.

Presoja Sodišča

- 29 Glede tega zadostuje ugotovitev, kot sicer priznava francoska vlada, da nacionalna ureditev, ki izdajanje dovoljenja za opravljanje take dejavnosti, kot je dejavnost iskanja angažmajev za umetnike, podreja potrebam po angažiranju umetnikov, pomeni oviro, ker omejuje število ponudnikov storitev. Francoska vlada pa ni navedla nobenega razloga, s katerim bi to omejevanje upravičila.

- 30 V zvezi s trditvijo francoske vlade glede spremembe zakonodaje, do katere naj bi medtem prišlo, je treba spomniti, da je treba pri tožbi na podlagi člena 226 ES obstoj neizpolnitve obveznosti presojati glede na razmere v državi članici ob izteku roka, določenega v obrazloženem mnenju (glej zlasti sodbo z dne 19. marca 2002 v zadevi Komisija proti Irski, C-13/00, Recueil, str. I-2943, točka 21).

- 31 V tem primeru pa ob izteku tega roka, in sicer 26. marca 2000, francoska ureditev, ki izdajo dovoljenja zastopnikom umetnikov, ki imajo sedež v drugi državi članici, podreja potrebam po angažiranju umetnikov, še ni bila spremenjena.

- 32 Zato je četrti del prvega očitka utemeljen.

Drugi očitek glede obravnavane domneve zaposlenosti

Trditve strank

- 33 Komisija poudarja, da obravnavana domneva zaposlenosti, ki bi jo bilo sicer težko ovreči, ovira svobodo opravljanja storitev, če morajo umetniki iz drugih držav članic – zato, da bi se izognili temu, da bi njihova pogodba štela za pogodbo o zaposlitvi, kar bi pomenilo njihovo vključitev v sistem socialne varnosti za zaposlene in sistem plačanih letnih dopustov – dokazati, da ne opravljajo nesamostojnega dela, ampak nasprotno, samostojno delo. Ta ovira bi bila nesorazmerna glede na cilje, ki jih zasleduje.
- 34 Francoska vlada odgovarja, da ta domneva ne ovira svobodnega opravljanja storitev, poleg tega pa naj bi jo bilo lahko ovreči. Od izdaje Okrožnice ministra za delo in solidarnost DSS/DACI št. 2001/34 z dne 18. januarja 2001 o sodni praksi Sodišča Evropskih skupnosti, ki pojasnjuje pravne pojme iz členov 14(1)(a), 14a(1)(a) in 14c Uredbe (EGS) št. 1408/71, bi za ovrženje domneve zaposlenosti zadostovala predložitev obrazca E 101.
- 35 Poleg tega ta vlada poudarja, da obravnavano domnevo zaposlenosti vsekakor upravičujejo razlogi v splošnem interesu, ki so povezani s socialno varnostjo umetnikov in z bojem proti delu na črno.

Presoja Sodišča

- 36 Uvodoma je treba navesti, da se ta tožba nanaša le na umetnike, ki so ponudniki storitev v državi članici izvora, v kateri običajno opravljajo enake storitve (v nadaljevanju: zadevni umetniki). Poleg tega gre za osebe, ki pridejo v Francijo opravljat dejavnost začasno in samostojno. Ta tožba se torej ne nanaša niti na umetnike iz Francije (glej v zvezi s tem sodbo z dne 29. aprila 2004 v zadevi Komisija proti Portugalski, C-171/02, Recueil, str. I-5645, točka 24) niti na umetnike, ki v Franciji dejavnost opravljajo nesamostojno, torej kot „zaposlene osebe“ v smislu prava Skupnosti (glej v zvezi s tem sodbo z dne 27. junija 1996 v zadevi Asscher, C-107/94, Recueil, str. I-3089, točka 25). Torej v tej tožbi Komisija izpodbija francosko pravo le v delu, v katerem se uporablja za umetnike ponudnike storitev iz drugih držav članic.
- 37 V skladu z ustaljeno sodno prakso člen 49 ES zahteva ne le odpravo vsakršne diskriminacije ponudnikov storitev iz drugih držav članic, temveč tudi odstranitev vseh omejitev svobode opravljanja storitev, tudi če se ta omejitve uporabljajo brez razlik tako za nacionalne ponudnike kot za tiste iz drugih držav članic, če bi lahko dejavnosti ponudnikov s sedežem v drugi državi članici, ki v državi članici izvora zakonito ponujajo enake storitve, prepovedovala, ovirala ali napravila manj privlačne (glej v tem smislu sodbi z dne 25. julija 1991 v zadevi Säger, C-76/90, Recueil, str. I-4221, točka 12, in z dne 25. oktobra 2001 v združenih zadevah Finalarte in drugi, C-49/98, C-50/98, od C-52/98 do C-54/98 in od C-68/98 do C-71/98, Recueil, str. I-7831, točka 28). Ta svoboda koristi tako ponudniku kot prejemniku storitev (glej sodbi z dne 31. januarja 1984 v združenih zadevah Luisi in Carbone, 286/82 in 26/83, Recueil, str. 377, točka 16, in z dne 13. julija 2004 v zadevi Komisija proti Franciji, C-262/02, ZOdl., str. I-6569, točka 22).
- 38 V tem primeru je treba ugotoviti, da obravnavana domneva zaposlenosti, ne glede na to, ali se jo ovrže zlahka ali težka, ovira svobodno opravljanje storitev v smislu člena 49 ES. Čeprav *stricto sensu* zadevnim umetnikom ne odvzema možnosti samostojnega opravljanja svoje dejavnosti v Franciji, jim kot ponudnikom vsekakor

povzroča neprijetnosti, ki bi lahko ovirale njihove dejavnosti. Da bi se izognili temu, da bi njihove pogodbe šteli za pogodbe o zaposlitvi, kar bi v Franciji povzročilo dodatne stroške zaradi obveznosti plačevanja prispevkov za socialno varnost za zaposlene osebe pa tudi uporabo sistema plačanih dopustov, morajo *dokazati*, da ne delujejo nesamostojno, ampak samostojno. Tako obravnavana domneva zaposlenosti zadevne umetnike po eni strani odvrča od tega, da bi storitve opravljali v Franciji, in po drugi strani organizatorje francoskih predstav od tega, da bi te umetnike angažirali.

39 V zvezi s tem francoska vlada poudarja, da obravnavana domneva zaposlenosti ne more pomeniti ovire za svobodno opravljanje storitev, če gre za postopkovno pravilo, ki spoštuje načelo učinkovitosti, sprejeto v sodni praksi Sodišča.

40 Čeprav je res, da obravnavana domneva zaposlenosti, tako kot vsaka domneva, pomeni postopkovno pravilo, je treba ugotoviti, da se sodna praksa, na katero namiguje francoska vlada, ne uporablja mehanično za vse nacionalne določbe, ki so postopkovne narave, temveč zadeva le postopkovna pravila za pravna sredstva, katerih namen je varstvo pravic posameznikov, ki izhajajo iz neposrednega učinka prava Skupnosti (glej zlasti sodbo z dne 14. decembra 1995 v zadevi Peterbroeck, C-312/93, Recueil, str. I-4599, točka 12). Namen domneve zaposlenosti iz tega primera pa ni varstvo pravic, ki izhajajo iz neposrednega učinka prava, temveč nasprotno, oviranje teh pravic.

41 Francoska vlada poleg tega poudarja, da od sprejetja Okrožnice DSS/DACI št. 2001/34 dalje za ovrženje obravnavane domneve zaposlenosti za zadevne umetnike zadostuje predložitev obrazca E 101.

- 42 Če se zaradi te okrožnice obravnavana domneva zaposlenosti ne bi dejansko *avtomatično* uporabljala za umetnike, ki imajo korist od obrazca E 101, je treba ugotoviti, da je bila ta okrožnica sprejeta 18. januarja 2001, torej šele po izteku roka, določenega v obrazloženem mnenju. Ta okrožnica torej v ničemer ne spreminja presoje iz točke 38 te sodbe.
- 43 Svobodo opravljanja storitev pa lahko omejuje nacionalna ureditev, ki jo upravičujejo razlogi iz člena 46(1) ES v povezavi s členom 55 ES ali višji razlogi v splošnem interesu (glej v tem smislu zgoraj navedeno sodbo Komisija proti Franciji z dne 13. julija 2004, točka 23), zato ker ne obstaja usklajevalni ukrep Skupnosti, ki bi določal potrebne ukrepe za zagotovitev varstva teh interesov (glej v tem smislu v zvezi s prostim pretokom blaga sodbo z dne 5. oktobra 1994 v zadevi Centre d'insémination de la Crespelle, C-323/93, Recueil, str. I-5077, točka 31 in tam navedena sodna praksa).
- 44 Načeloma se države članice odločijo, na kateri stopnji želijo zagotoviti varovanje takih zakonitih interesov in kako naj se ta stopnja doseže. Vendar lahko to storijo samo v okviru, ki ga določa Pogodba, zlasti ob spoštovanju načela sorazmernosti, ki določa, da morajo biti sprejeti ukrepi primerni za uresničitev zastavljenega cilja in ne smejo prekoračiti okvirov, potrebnih za njegovo doseglo (glej zlasti zgoraj navedeni sodbi Säger, točka 15, in Komisija proti Franciji z dne 13. julija 2004, točka 24).
- 45 V tem primeru je torej treba pri presoji utemeljenosti drugega očitka Komisije preučiti, ali se lahko obravnavana domneva zaposlenosti, ki pomeni vključitev v sistem socialne varnosti za zaposlene in sistem plačanih letnih dopustov, upraviči s katerim od razlogov, navedenih v točki 43 te sodbe, in ali je ta ukrep sorazmeren z zastavlje-

nimi cilji oziroma ali obstajajo usklajevalni ukrepi Skupnosti, ki tako upravičevanje izključujejo.

- 46 Francoska vlada v zvezi s tem poudarja, da to domnevo upravičujeta nujni zahtevi v splošnem interesu, in sicer, prvič, socialno varstvo zadevnih umetnikov ter drugič, boj proti delu na črno.
- 47 Prvič, glede socialnega varstva zadevnih umetnikov nikakor ni izključeno, da bi po zgledu zaposlenih oseb lahko take samozaposlene osebe, kot so ponudniki storitev, potrebovale posebne ukrepe za zagotavljanje določene socialne varnosti (glej v tem smislu glede svobode ustanavljanja sodbo z dne 15. februarja 1996 v zadevi Kemmler, C-53/95, Recueil, str. I-703, točka 13). Tako lahko socialno varstvo ponudnikov storitev načeloma izhaja iz nujnih razlogov v splošnem interesu, ki lahko upravičujejo omejevanje svobodnega opravljanja storitev.
- 48 Po eni strani je treba v zvezi z zagotavljanjem socialne varnosti vsekakor spomniti, da je posebno vprašanje o zakonodaji, ki velja na področju socialne varnosti ponudnikov storitev, predmet usklajevanja v Skupnosti. Iz člena 13(1) Uredbe št. 1408/71 v povezavi s členoma 4 in 14a, točka 1(a), te uredbe namreč izhaja, da za osebe, ki ponavadi opravljajo dejavnost kot samozaposlene osebe na ozemlju druge države članice, ostaja v veljavi zakonodaja prve države članice. V skladu s sistemom, ki ga je uvedla omenjena uredba, so zadevni umetniki torej deležni socialne varnosti, ki jo določa njihova država članica izvora, in ne tiste, ki jo določa država članica prihoda; to varstvo pa sicer lahko dokažejo s potrdilom na obrazcu E 101 (glej v tem smislu sodbo z dne 30. marca 2000 v zadevi Banks in drugi, C-178/97, Recueil, str. I-2005, točki 33 in 34).

- 49 V teh okoliščinah Francoska republika za zadevne umetnike ni upravičena uporabljati lastnega sistema socialne varnosti (glej v tem smislu zgoraj navedeno sodbo Banks in drugi, točki 41 in 42).
- 50 Po drugi strani je treba v zvezi s pravico do plačanih dopustov navesti, da Direktiva Sveta 93/104/ES z dne 23. novembra 1993 o določenih vidikih organizacije delovnega časa (UL L 307, str. 18) določa pravila o plačanih dopustih. Vsekakor se ta pravila nanašajo le na zaposlene osebe in ne na ponudnike storitev.
- 51 Čeprav torej vprašanje glede plačanih dopustov za zadevne umetnike ni usklajeno na ravni Skupnosti in čeprav Francoska republika tako načeloma ohranja možnost, da določi tako varstvo, je kljub temu treba ugotoviti, da je pravico do plačanih dopustov za ponudnike storitev (vedeno posredno prek domneve zaposlenosti ali neposredno) težko uskladiti s pojmom samostojne dejavnosti. Pravica do plačanega dopusta je namreč ena najpomembnejših in najbolj značilnih pravic zaposlitve. Nasprotno s tem je za samostojne dejavnosti značilno ravno to, da take pravice do plačanega dopusta ni.
- 52 Drugič, glede namena boja proti delu na črno je treba ugotoviti, da okoliščina, da organizatorji predstav običajno angažirajo umetnike občasno in za krajša obdobja, sama po sebi še ne more utemeljiti splošnega suma o delu na črno. To še toliko bolj drži zato, ker so zadevni umetniki v državi članici izvora, kjer običajno opravljajo enake storitve, ponudniki storitev.

53 Kot predlaga Komisija, bi v teh okoliščinah zadostovala uvedba sistema nadzora *a posteriori* skupaj z odvračalnimi sankcijami, da bi se z namenom učinkovitega boja proti delu na črno preprečilo in izsledilo posamezne primere uporabe lažnih statusov amaterjev ali neplačanih prostovoljcev.

54 Glede na navedeno je drugi očitok utemeljen.

55 Zato je treba ugotoviti, da Francoska republika:

- s tem, da je izdajo dovoljenja zastopnikom za iskanje angažmajev za umetnike, ki imajo sedež v drugi državi članici, podrejala potrebi po angažiranju umetnikov in

- s tem, da je postavila domnevo zaposlenosti za umetnike, ki so ponudniki storitev s sedežem v državi članici izvora, kjer običajno ponujajo enake storitve,

ni izpolnila obveznosti iz člena 49 ES.

Stroški

56 V skladu s členom 69(3) Poslovnika lahko Sodišče odloči, da se stroški delijo ali da vsaka stranka nosi svoje stroške, če vsaka uspe samo deloma.. Ker je vsaka stranka uspela deloma, je treba odločiti, da vsaka stranka nosi svoje stroške.

Iz teh razlogov je Sodišče (prvi senat) razsodilo:

1. Francoska republika

- s tem, da je izdajo dovoljenja zastopnikom za iskanje angažmajev za umetnike, ki imajo sedež v drugi državi članici, podrejala potrebi po angažiranju umetnikov in

- s tem, da je postavila domnevo zaposlenosti za umetnike, ki so ponudniki storitev s sedežem v državi članici izvora, kjer običajno ponujajo enake storitve,

ni izpolnila obveznosti iz člena 49 ES.

2. V preostalem se tožba zavrne.

3. Komisija Evropskih skupnosti in Francoska republika nosita svoje stroške.

Podpisi